

Số: 62/CV-VASEP

Tp. Hồ Chí Minh, ngày 12 tháng 05 năm 2026

V/v báo cáo và kiến nghị hướng dẫn một số
vướng mắc liên quan đến thủ tục khai bổ sung
hồ sơ hải quan đối với nguyên liệu thủy sản
khai thác nhập khẩu

Kính gửi: Cục Hải quan

Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu Thủy sản Việt Nam (VASEP) cùng cộng đồng doanh nghiệp (DN) hội viên xin trân trọng cảm ơn Quý Cục đã luôn quan tâm, hỗ trợ và đồng hành cùng doanh nghiệp thủy sản trong quá trình thực hiện hoạt động xuất nhập khẩu thời gian qua.

Sau đợt thanh tra lần thứ 5 về chống khai thác hải sản bất hợp pháp, không báo cáo và không theo quy định (IUU) của Đoàn Thanh tra EC tại Việt Nam (từ ngày 09-19/3/2026), Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ cùng các Bộ, ngành đã có nhiều chỉ đạo quyết liệt nhằm tăng cường kiểm soát nguyên liệu thủy sản có nguồn gốc từ khai thác nhập khẩu vào Việt Nam. Theo đó, Bộ Nông nghiệp và Môi trường đã ban hành các văn bản gồm: Quyết định số 1136/QĐ-BNNMT ngày 01/4/2026, Quyết định số 1145/QĐ-BNNMT ngày 03/4/2026 và Công văn số 2808/BNNMT-CCPT ngày 26/3/2026 nhằm tăng cường quản lý, kiểm soát và truy xuất nguồn gốc nguyên liệu thủy sản nhập khẩu phục vụ chế biến xuất khẩu. Theo quy định này, DN nhập khẩu phải thực hiện cân thực tế, phân loại nguyên liệu khi đưa hàng về nhà máy và khai báo phần chênh lệch khối lượng (nếu có) với cơ quan quản lý chuyên ngành.

Tại buổi làm việc với Lãnh đạo Quý Cục ngày 05/5/2026, cũng như tại Công văn số 46/CV-VASEP ngày 06/4/2026 gửi Bộ Nông nghiệp và Môi trường và các Cục, Hiệp hội VASEP đã báo cáo về đặc thù của ngành thủy sản đông lạnh, trong đó nguyên liệu thủy sản khai thác đông lạnh luôn tồn tại tỷ lệ hao hụt tự nhiên trong quá trình vận chuyển, bốc dỡ, lưu kho, tan băng và rã đông sơ bộ. Đây là hiện tượng mất nước tự nhiên (*sublimation/dehydration*) mang tính đặc thù vật lý của sản phẩm đông lạnh, khó có thể tránh khỏi trong thực tế thương mại quốc tế.

Hiện nay, hoạt động nhập khẩu nguyên liệu hải sản khai thác, đặc biệt là cá ngừ, chủ yếu được thực hiện theo các hình thức sau:

- Nhập khẩu nguyên liệu có bao gói/đóng thùng:** Nguyên liệu được cân xác định khối lượng trước khi bao gói, đóng thùng và đưa vào container vận chuyển về Việt Nam.
- Nhập khẩu nguyên liệu dạng hàng xá, hàng rời:** Nguyên liệu không được bao gói, đóng thùng; khối lượng chủ yếu được xác định theo phương pháp ước tính và có sự thoả thuận dung sai giữa người bán và người mua về khối lượng, cấp độ thương mại hàng hoá. Khi doanh nghiệp đưa hàng về cân thực tế tại nhà máy thường phát sinh chênh lệch số lượng. Hình thức này gồm:

- 2.1. Nguyên liệu nguyên con, không bao gói/đóng thùng, được đưa trực tiếp từ tàu khai thác hoặc nhà máy của nhà cung cấp vào container để vận chuyển về Việt Nam. Hình thức này hiện đang được DN hải sản nhập khẩu nhiều.
- 2.2. Nguyên liệu nguyên con, không bao gói/đóng thùng được vận chuyển trực tiếp bằng tàu khai thác hoặc tàu thu gom đưa về cảng Việt Nam (thuộc hình thức nhập khẩu theo quy định PSMA).

Theo quy định hiện hành về thủ tục hải quan tại Thông tư số 38/2015/TT-BTC được sửa đổi, bổ sung tại Thông tư số 39/2018/TT-BTC và Thông tư số 121/2025/TT-BTC, doanh nghiệp được thực hiện khai bổ sung hồ sơ hải quan theo quy định tại Điều 20.

Tuy nhiên, hiện nay các văn bản nêu trên chưa có quy định hoặc hướng dẫn cụ thể về khái niệm “nhập khẩu nguyên lô”, “nguyên tàu” đối với mặt hàng hải sản đông lạnh nhập khẩu dạng hàng xá, hàng rời vận chuyển bằng container. Do chưa có hướng dẫn rõ ràng nên cơ quan hải quan tại các địa phương và các doanh nghiệp nhập khẩu thủy sản hiện đang lúng túng trong việc xác định trường hợp được áp dụng khai bổ sung theo điểm a.2 khoản 2 Điều 20 hay thuộc trường hợp được áp dụng theo khoản 3 Điều 20 Thông tư 38.

Theo quan điểm của Hiệp hội VASEP, đối với hình thức nhập khẩu nguyên liệu thủy sản đông lạnh nguyên con, không bao gói/đóng thùng, được vận chuyển nguyên container từ tàu khai thác/ tàu thu gom hoặc nhà máy của nhà cung cấp về Việt Nam, bản chất thương mại là hình thức nhập khẩu nguyên lô. Trong thực tế giao dịch quốc tế, các hợp đồng thương mại đối với mặt hàng này thường có điều khoản dung sai về số lượng và cấp độ thương mại nhất định.

Từ những khó khăn, vướng mắc nêu trên, nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho doanh nghiệp thực hiện đúng quy định về kiểm soát nguyên liệu nhập khẩu, đồng thời bảo đảm tính khả thi trong tổ chức thực hiện và góp phần hỗ trợ mục tiêu tăng trưởng xuất khẩu thủy sản nói riêng và tăng trưởng xuất khẩu toàn ngành kinh tế đạt **2 con số** trong năm 2026 mà Chính phủ đã chỉ đạo, Hiệp hội VASEP kính đề nghị Cục Hải quan xem xét:

- Xem xét xác định trường hợp nhập khẩu nguyên liệu hải sản đông lạnh nguyên con, không bao gói/đóng thùng được vận chuyển bằng container có thỏa thuận dung sai về khối lượng và cấp độ thương mại hàng hoá giữa người bán và người mua trên hợp đồng là hình thức nhập khẩu nguyên lô để doanh nghiệp được thực hiện khai bổ sung theo quy định tại khoản 3 Điều 20 Thông tư 38.
- Đối với trường hợp khai bổ sung qui định tại khoản 2 Điều 20 Thông tư 38 nếu như việc khai bổ sung về số lượng nhưng người bán và người mua thỏa thuận bằng văn bản đồng ý không thay đổi giá trị thanh toán theo hoá đơn thương mại đã phát hành thì cho phép doanh nghiệp sử dụng hoá đơn ban đầu kèm theo văn bản thỏa thuận giữa người bán và người mua theo qui định để khai bổ sung.
- Từ đó, trân trọng đề nghị Quý Cục có văn bản hướng dẫn thống nhất cho các Chi cục Hải quan khu vực, Hải quan cửa khẩu và cộng đồng doanh nghiệp thủy sản về việc thực hiện khai bổ sung hồ sơ hải quan theo Điều 20 Thông tư 38/2015/TT-BTC (được sửa đổi, bổ sung);

Hiệp hội VASEP xin trân trọng cảm ơn sự quan tâm, hỗ trợ của Quý Cục và mong tiếp tục nhận được sự phối hợp, hướng dẫn trong thời gian tới.

Trân trọng cảm ơn và kính chào./

Nơi nhận:

- Như trên;
- Ban Thường vụ HH;
- BCH và BKT HH;
- VPĐD HH tại Hà Nội;
- Lưu VP HH.

TUQ. CHỦ TỊCH HIỆP HỘI
TỔNG THƯ KÝ

Nguyễn Hoài Nam